

משניות סדר נשים

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת דובר שלום לכל עמו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2023

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דבר תקלה על ידי ולא אכָּשֶׁל
בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יפְּשֶׁלוּ חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הנני רוצה ללמוד כְּדִי שִׁבְיָאֲנִי תִלְמוּד זֶה לִי־דִי מַעֲשֶׂה וְלִי־דִי מִדּוֹת
יְשׁוּרוֹת וְלִי־דִי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׂכִינָתִיה בְּדַחֲלֵהוּ וּרְחִימֵהּ וְיֵהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר נשים

יש בו ז' מסכתות וזהו סדורן

א יבמות טז פרקים ב כתובות יג פרקים ג קדושין
יד פרקים ד גיטין ט פרקים ה סוטה ט פרקים ו נדרים
יא פרקים ז נזיר ט פרקים ח הכל ע"א פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא

יבמות כתובות נדרים נזיר סוטה גיטין קדושין

אבל הר"ם סידר גיטין אחר נזיר

ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת יבמות

יום יוד

פרק א

חֲמִשׁ עָשָׂרָה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת צְרוּתֵיהֶן
מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְאֵלּוּ הֵן
בִּתּוֹ וְיֵבֶת בִּתּוֹ וְיֵבֶת בְּנוֹ בֵּת אִשְׁתּוֹ וְיֵבֶת בְּנֵהּ וְיֵבֶת בִּתְּהָא
חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ וְאִם חָמִיו אַחֲזוֹתוֹ מֵאִמּוֹ וְאֶחָת
אִמּוֹ וְאֶחָת אִשְׁתּוֹ וְאִשְׁתּ אָחִיו מֵאִמּוֹ וְאִשְׁתּ אָחִיו שְׁלֹא
הָיָה בְּעוֹלָמוֹ וְכֵלְתּוֹ הָרִי אֵלּוּ פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְכָלֵן
אִם מֵתוֹ אוֹ מֵאִנּוֹ אוֹ נִתְּגַרְשׁוֹ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת וְאִי אֶתָּה יָכוֹל לוֹמַר בְּחֲמוֹתוֹ (וּבְאִם
חֲמוֹתוֹ) וּבְאִם חָמִיו שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת אוֹ שֶׁמֵּאִנּוֹ:

ב כֵּיצַד פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן הֵיְתָה בִּתּוֹ אוֹ אֶחָת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוּ נִשְׁוֹאָה לְאָחִיו וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת
כַּשֵּׁם שֶׁבִּתּוֹ פְּטוּרָה כִּד צִרְתָּהּ פְּטוּרָה הִלָּכָה צִרְתּ בִּתּוֹ
וְנִשְׁאֵת לְאָחִיו הַשֵּׁנִי וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת כַּשֵּׁם שֶׁצִּרְתּ
בִּתּוֹ פְּטוּרָה כִּד צִרְתּ צִרְתָּהּ פְּטוּרָה אִפִּילוּ הֵן מֵאָה
כֵּיצַד אִם מֵתוֹ צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת הֵיְתָה בִּתּוֹ אוֹ אֶחָת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוּ נִשְׁוֹאָה לְאָחִיו וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת מֵתָה
בִּתּוֹ אוֹ נִתְּגַרְשָׁה וְאַחֵר כִּד מֵת אָחִיו צִרְתָּהּ מִתְּרַתּ וְכָל
הַיְכוּלָה לְמֵאֵן וְלֹא מִיֵּאֲנָה צִרְתָּהּ חוֹלָצֶת וְלֹא מִתִּיבֶמֶת:

^א שש עריות חמורות מאלו. מפני שנשואות לאחרים צרותיהן מתרות. אמו. ואשת אביו. ואחות אביו. אחותו מאביו. ואשת אחי אביו. ואשת אחיו מאביו:

^ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים. ובית הלל אוסרין. חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מכשירין. נתיבמו בית שמאי מכשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלו (אוסרין ואלו מתירין. אלו) פוסלין ואלו מכשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו עושין טהרות. אלו על גבי אלו:

פרק ב

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים ומת אחד מהם. ונולד להם אח. ואחר כך יבם השני את אשת אחיו ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. שניה חולצת ולא מתבטלת:

^ב שני אחים ומת אחד מהן. ויבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. השניה חולצת ולא מתבטלת. רבי

שמעון אומר מיבם לאיזו מהן שירצה. או חולץ לאיזו
מהן שירצה:

א כלל אמרו ביבמה. כל שהיא אסורה אסור ערוה
לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה ואסור
קדושה. חולצת ולא מתיבמת. אחותה שהיא יבמתה.
חולצת או מתיבמת:

ד אסור מצוה שניות מדברי סופרים. אסור קדושה
אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת
ונתינה לישראל. ובת ישראל לנתין וממזר:

ה מי שיש לו אח מכל מקום. זקק את אשת אחיו
ליבום. ואחיו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה
ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום. פוטר אשת אביו
מן היבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לכל דבר.
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

ו מי שקדש אחת משתי אחיות. ואינו יודע איזה מהן
קדש. נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח אחד. חולץ
לשתייהן. היו לו שנים. אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו
וכנסו. אין מוציאין מידם:

ז שנים שקדשו שתי אחיות. זה אינו יודע איזו קדש.
וזה אינו יודע איזו קדש. זה נותן שני גטין. וזה נותן שני
גטין. מתו. לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתייהן. וזה חולץ

לשתייהן. לזה אחד. ולזה שנים. היחיד חולץ לשתייהן. והשנים אחד חולץ. ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם. לזה שנים ולזה שנים. אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. קדמו שנים וחלצו. לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם:

ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה. או על הנכרית ונתגירה. הרי זה לא יכנס. ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש. והוציאה מתחת ידו. אף על פי שכנס יוציא:

ט המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. לא ישא את אשתו. מת. הרגתיו. הרגנהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר הרגתיו. לא תנשא אשתו. הרגנהו. תנשא אשתו:

י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה. הרי זה לא ישאנה. מאנה. או שחלצה בפניו. ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלם שהיו להם נשים ומתו. מותרות לנשא להם. וכלן שנשארו לאחרים ונתגרשו. או שנתאלמנו. מותרות לנשא להן. וכלן מותרות לבניהם. או לאחיהם:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וּמָתוּ
הַנָּשׂוּאִים אֶת הָאָחִיוֹת הָרִי אֵלָיו חוֹלְצוֹת וְלֹא
מִתִּיבָמוֹת וְאִם קָדְמוּ וַכִּנְסוּ יוֹצִיאוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יְקִימוּ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ:

ב הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל אֶחָד אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר
בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ וְהַשְׁנִי אֲסוּר בְּשִׁתִּיהֶן אֲסוּר מִצּוּהָ
וְאֲסוּר קְדוּשָׁה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ג הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ וְהַשְׁנִיָּה
אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ הָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה
וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה וְזוֹ הִיא שְׁאֵמְרוּ אַחֹתָהּ
כְּשֶׁהִיא יִבְמָתָהּ אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מִתִּיבָמָה:

ד שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת אוֹ אִשָּׁה
וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבֵת בִּתְּהָ אוֹ אִשָּׁה וּבֵת בְּנֶהּ הָרִי אֵלָיו
חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הָיְתָה אַחַת
מֵהֶן אֲסוּרָה עָלָיו אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ
אֲסוּר מִצּוּהָ אוֹ אֲסוּר קְדוּשָׁה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ה שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם (מֵהֶן) נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
מִפְנֵה מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת וְעָשָׂה (בָּהּ) מִפְנֵה מֵאֵמֶר
וְאַחֵר כִּד מֵת אָחִיו הַשְׁנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֲשֶׁתּוֹ עָמּוּ
וְהִלָּה תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחֹת אִשָּׁה וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא

אֶת אִשְׁתּוֹ בָּגַט וּבְחִלְצָהּ וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בְּחִלְצָהּ זֶה הִיא
שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וְאוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אָחִיו:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׁוֹאֵין שְׁתֵּי אַחִיוֹת וְאֶחָד נָשׁוּי
נְכָרִית מֵת אֶחָד מִבְּעָלֶי אַחִיוֹת וְכֵּן נָשׁוּי נְכָרִית אֶת
אִשְׁתּוֹ וּמֵת הָרֵאשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה וּשְׁנִיָּה
מִשּׁוּם צָרְתָּהּ עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת נְכָרִית חוֹלְצָת וְלֹא
מִתִּיבָמֶת שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶם נִשְׁוֹאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת
וְאֶחָד נָשׁוּי נְכָרִית מֵת הַנָּשׁוּי נְכָרִית וְכֵּן אֶחָד מִבְּעָלֶי
אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ וּמֵת הָרֵאשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת
אִשָּׁה וּשְׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרְתָּהּ עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת נְכָרִית
חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׁוֹאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת וְאֶחָד
נָשׁוּי נְכָרִית מֵת אֶחָד מִבְּעָלֶי אַחִיוֹת וְכֵּן נָשׁוּי נְכָרִית
אֶת אִשְׁתּוֹ וּמֵתָהּ אִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי וְאַחֲרֵי כֵּן מֵת נָשׁוּי
נְכָרִית הָרִי זֶה אֲסוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית הוֹאִיל וְנֶאֱסְרָה עָלָיו
שָׁעָה אַחַת שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׁוֹאֵין שְׁתֵּי אַחִיוֹת
וְאֶחָד נָשׁוּי נְכָרִית גֵּרֵשׁ אֶחָד מִבְּעָלֶי אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ
וּמֵת נָשׁוּי נְכָרִית וְכֵּן גֵּרֵשׁ וּמֵת זֶה הִיא שֶׁאָמְרוּ
וְכָלֵן שְׁמֵתוֹ אוֹ נִתְּגַרְשׁוּ צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת:

ה וְכָלֵן שֶׁהָיוּ בָּהֶן קְדוּשִׁין אוֹ גִּירוּשִׁין בְּסִפְקָ הָרִי אֵלּוּ
(צְרוֹת) חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת בִּיצֵד סִפְקָ קְדוּשִׁין זֶרֶק
לָהּ קְדוּשִׁין סִפְקָ קְרוֹב לוֹ סִפְקָ קְרוֹב לָהּ זֶהוּ סִפְקָ

קדושין. ספק גירושין. כתב בכתב ידו. ואין עליו עדים.
יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד
אחד. זהו ספק גירושין:

^ט שלשה אחין נשואין שלש נכריות. ומת אחד מהן.
ועשה בה השני מאמר ומת. הרי אלו חולצות ולא
מתבמות. שנאמר ומת אחד מהם. יבמה יבא עליה.
שעליה זקת יבם אחד. ולא שעליה זקת שני יבמין. רבי
שמעון אומר מיבם לאי זו שירצה. וחולץ לשניה. שני
אחין נשואים לשתי אחיות. ומת אחד מהן. ואחר כך
מתה אשתו של שני. הרי זו אסורה עליו עולמית. הואיל
ונאסרה עליו שעה אחת:

^י שנים שקדשו שתי נשים. ובשעת כניסתן לחפה.
החליפו את של זה לזה. ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין
משום אשת איש. ואם היו אחים. משום אשת אח. ואם
היו אחיות. משום אשה אל אחותה. ואם היו נדות. משום
נדה. ומפרישין אותן שלשה חדשים. שמא מעברות הן.
ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד. מחזירין אותן מיד.
ואם היו כהנות. נפסלו מן התרומה:

פרק ד

הַחֹלֵץ לִיבְמֹתוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ וְהִיא מוֹתֵרַת
 בְּקִרְבּוֹיָו וְלֹא פִסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 הוּא אֲסוּר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְבּוֹיָו וּפְסֻלָּה מִן
 הַכְּהוֹנָה:

ב הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא יוֹצִיא וְחִיבִין בְּקִרְבָּן וְאִם אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 יִקְיִים סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן
 יוֹצִיא וְהוּלָד כָּשֶׁר וְחִיבִין בְּאֶשֶׁם תְּלוּי:

ג שׁוֹמֵרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נְכָסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית
 הַלֵּל שֶׁמוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָהּ מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ
 וּבְנְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִין עִמָּהּ בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 יִחְלֻקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
 נְכָסִים בְּחִזְקָתָן כְּתוּבָה בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נְכָסִים
 הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִים עִמָּהּ בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

ד כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה
 כְּתוּבָתָהּ עַל נְכָסֵי הָרֵאשׁוֹן:

ה מִצּוּה בְּגִדוֹל לִיָּבֵם לֹא רָצָה מְהֻלְכִין עַל כָּל הָאֲחִים לֹא
 רָצוּ חוֹזְרִין אֶצֶל גִּדּוּל וְאוֹמְרִים לוֹ עָלֶיךָ מִצּוּה אוֹ חֲלוּץ
 אוֹ יָבֵם:

י תִּלָּה בַקָּטָן עַד שִׁיגְדִילִי אוֹ בְּגִדּוֹל עַד שְׂיָבֵא מִמְּדִינַת
הַיָּם אוֹ בַחֲרֹשׁ אוֹ בַשּׁוֹטָה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים
לוֹ עֲלֶיךָ מִצְוָה אוֹ חֲלוּץ אוֹ יָבֵם:

י החולץ ליבמתו הרי הוא כְּאֶחָד מִן הָאֲחִים לְנִחְלָה.
וְאִם יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַכּוֹנֵס אֶת יִבְמָתוֹ זָכָה
בַּנִּכְסִים שֶׁל אָחִיו רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אִם
יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַחֲלוּץ לִיבְמָתוֹ הוּא אֲסוּר
בְּקִרְוֹבוּתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְוֹבָיו הוּא אֲסוּר בְּאִמָּהּ
וּבְאִם אִמָּהּ וּבְאִם אֲבִיהָ וּבְבִתָּהּ וּבְבִת בִּתָּהּ וּבְבִת
בְּנָהּ וּבְאֲחֻתָּהּ בְּזִמְנָה שֶׁהִיא קִיָּמָה וְהָאֲחִים מוֹתְרִין
וְהִיא אֲסוּרָה בְּאָבִיו וּבְאָבִי אָבִיו (וּבְאָבִי אִמּוֹ) וּבְבָנָהּ
וּבְבִתָּהּ בְּנָהּ בְּאָחִיו וּבְבִתָּהּ אָחִיו מוֹתֵר אָדָם בְּקִרְוֹבַת צֶרֶת
חֲלוּצָתוֹ וְאֲסוּר בְּצֶרֶת קִרְוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

י החולץ ליבמתו וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ וּמָתָה חֲלוּצָתָהּ
וְלֹא מִתִּיבָמָתָה וְכֵן הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת
אֲחֻתָּהּ וּמָתָה הִרִי זֶה פְטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם:

י שוֹמֵרֶת יָבֵם שֶׁקִּדַּשׁ אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
(בֶּן בִּתְרָא) אָמְרוּ אוֹמְרִים לוֹ הַמֶּתֶן עַד שִׁיעֲשֶׂה אָחִיד
הַגְּדוֹל מַעֲשֶׂה חֲלָץ לָהּ אָחִיו אוֹ כִנְסָהּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ
מִתָּה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ מִתָּה יָבֵם יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּגִטָּה וְאִשְׁתְּ אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

י' הַיָּבָמָה לֹא תַחְלוֹץ וְלֹא תִתֵּיבֵם. עַד שֶׁיְהִיוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַנָּשִׁים. לֹא יִתְאַרְסוּ וְלֹא יִנָּשְׂאוּ.
עַד שֶׁיְהִיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד
בְּעוּלוֹת. אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אֱלֻמָּנוֹת. אֶחָד נִשְׁוֹאוֹת
וְאֶחָד אָרוּסוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנִּשְׁוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ.
וְהָאָרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאָרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה. מִפְּנֵי
שֶׁלְבוּ גַם בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ. חוּץ
מִן הָאֱלֻמָּנָה. מִפְּנֵי הָאֲבוּל:

י"א אַרְבָּעָה אַחִים נִשְׁוֹאִים אַרְבַּע נָשִׁים וּמָתוּ. אִם רָצָה
הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לִיבֵם אֶת כָּלָן. הָרְשׁוֹת בִּידוֹ. מִי שֶׁהָיָה
נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָהּ בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן.
פּוֹטְרֵת צָרְתָּהּ. הָיָתָה אַחַת כְּשָׂרָה וְאַחַת פְּסוּלָה. אִם הָיָה
חוֹלֵץ חוֹלֵץ לַפְּסוּלָה. וְאִם הָיָה מִיָּבֵם מִיָּבֵם לַכְּשָׂרָה:

י"ב הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא תְלוּצָתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת
תְלוּצָתוֹ. יוֹצִיא וְהוֹלֵד מִמָּזֵר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמַיִם
אוֹמְרִים אֵין הוֹלֵד מִמָּזֵר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ.
שֶׁהוֹלֵד מִמָּזֵר:

י"ג אֵיזָהוּ מִמָּזֵר. כָּל שָׂאָר בֶּשֶׁר שֶׁהוּא בְּלֹא יָבִיא. דְּבָרֵי
רַבִּי עֲקִיבָא. שֶׁמַּעֲזוֹן הִתִּימָנִי אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת
בִּידֵי שָׂמִים. וְהִלָּכָה כְּדְבָרָיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין
עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן עֲזָאִי מַצְאֵתִי
מִגִּלְתָּ יוֹחֲסִין בִּירוּשָׁלַיִם. וְכָתוּב בָּהּ. אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּזֵר

מאשת איש. לקיים דברי רבי יהושע. אשתו שמתה מותר
באחותה. גרשה ומתה מותר באחותה. נשאת לאחר
ומתה מותר באחותה. יבמתו שמתה מותר באחותה.
חלץ לה ומתה מותר באחותה. נשאת לאחר ומתה
מותר באחותה:

פרק ה

רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט. ולא מאמר אחר
מאמר. ולא בעילה אחר בעילה. ולא חליצה אחר
חליצה. וחכמים אומרים יש גט אחר גט. ויש מאמר אחר
מאמר. אבל לא אחר בעילה. ולא אחר חליצה. כלום:

^א כיצד. עשה מאמר ביבמתו. ונתן לה גט. צריכה הימנו
חליצה. עשה מאמר וחלץ. צריכה הימנו גט. עשה מאמר
ובעל. הרי זו כמצותה:

^א נתן גט ועשה מאמר. צריכה גט וחליצה. נתן גט ובעל.
צריכה גט וחליצה. נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום.
חלץ ועשה מאמר. נתן גט ובעל. או בעל ועשה מאמר.
נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום. אחד יבמה אחת
ליבם אחד. ואחד שתי יבמות ליבם אחד:

^ד כיצד. עשה מאמר בזו ומאמר בזו. צריכות שני גיטין
וחליצה. מאמר בזו וגט בזו. צריכה גט וחליצה. מאמר
בזו ובעל את זו. צריכות שני גיטין וחליצה. מאמר בזו

וְחָלֵץ לְזוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה צָרִיכָה גֵט. גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ. צָרִיכוֹת
הֵימָנוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ. וּבָעַל אֶת זוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט
לְזוֹ וּמֵאֲמָר לְזוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלֵץ לְזוֹ. אֵין
אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

ה' חָלֵץ וְחָלֵץ אוֹ חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל. אוֹ
בָּעַל וּבָעַל. אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר
חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין יָבֵם אֶחָד לְשֵׁתִי יְבָמוֹת. בֵּין שְׁנֵי יְבָמִין
לִיבָמָה אֶחָת:

י' חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר.
וְנָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין בִּתְחִילָה.
בֵּין בְּאַמְצַע. בֵּין בְּסוֹף. וְהַבְעִילָה בְּזִמָּן שֶׁהִיא בִּתְחִילָה
אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. בְּאַמְצַע וּבְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. רַבִּי
נְחֻמִּיאַ אֹמֵר אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה. בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין
בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוֹף. אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם:

פרק ו

הָבֵא עַל יְבִמְתּוֹ בֵּין בְּשׁוּגֵג בֵּין בְּמִזִּיד בֵּין בְּאִנּוּס בֵּין
 בְּרִצּוֹן אֲפִילוּ הוּא שׁוּגֵג וְהִיא מְזִידָה הוּא מְזִיד
 וְהִיא שׁוּגֵגָת הוּא אִנּוּס וְהִיא לֹא אִנּוּסָה הִיא אִנּוּסָה
 וְהוּא לֹא אִנּוּס אֶחָד הַמַּעֲרָה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה וְלֹא
 חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ב וְכֵן הָבֵא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה אוֹ פְּסוּלוֹת
 כְּגוֹן אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט
 מִמְּזֵר וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתְּיָן
 פְּסָלָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ג אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט מִן
 הָאֲרוּסִין לֹא יֹאכְלוּ בְּתֵרוּמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁירִין נִתְאַרְמְלוּ אוֹ נִתְגַּרְשׁוּ מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת מִן
 הָאֲרוּסִין כְּשֵׁרוֹת:

ד כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יֵשֵׂא אֱלֻמָּנָה בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הָאֲרוּסִין
 בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין וְלֹא יֵשֵׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֶרֶת וְלֹא יֵשֵׂא אֶת
 מִכַּת עֵץ אֲרֵס אֶת הָאֱלֻמָּנָה וְנִתְמַנָּה לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל
 יִכְנוּס וּמַעֲשֶׂה בִּיהוּשָׁע בֶּן גִּמְלָא שֶׁקִּדַּשׁ אֶת מִרְתָּא בֵּת
 בִּיתוֹס וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּכְנִסָּה שׁוֹמֶרֶת יָבִם
 שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי כֹהֵן הַדִּיּוֹט וְנִתְמַנָּה לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אֵף עַל

פִּי שֶׁעָשָׂה בָּהּ מֵאֹמֶר הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁמַת
אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבִם:

ה' כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. אֵלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה
וּבָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.
לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. שֶׁהִיא זֹנָה הָאִמּוּרָה בַּתּוֹרָה. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים אֵין זֹנָה אֵלָּא גִיּוֹרֶת וּמִשְׁחַרְרֶת. וְשֹׁנְבַעְלָה
בְּעִילַת זָנוֹת:

י' לֹא יִבְטֹל אָדָם מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה. אֵלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זָכָרִים. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זָכָר
וְנִקְבָּה. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְּרֵאָם. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׁהָה
עִמָּה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יִלְדָּה. אֵינוּ רִשָּׁאִי לִבְטֹל. גִּרְשָׁה
מוֹתֶרֶת לְנִשָּׂא לְאַחֵר. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי לְשִׁהוּת עִמָּה עֶשֶׂר
שָׁנִים. וְאִם הִפִּילָה מִזֶּנֶה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מַצֵּנָה
עַל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֲבָל לֹא הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא
אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר. וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ:

פרק ז

אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לִכְהֵן הַדְּיוּט.
הַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדֵי מְלוֹג וְעֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. עֲבָדֵי
מְלוֹג לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל יֹאכְלוּ. וְאֵלוֹ
הֵן עֲבָדֵי מְלוֹג. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לָהּ. וְאִם הֻתְּרוּ הֻתְּרוּ
לָהּ. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּמִזְוֹנוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלֶיךָ לֹא יֹאכְלוּ
בִּתְרוּמָה. וְאֵלוֹ הֵן עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לוֹ. וְאִם
הֻתְּרוּ הֻתְּרוּ לוֹ. הוּאֵל וְהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלֶיךָ
יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ב בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לִכְהֵן. וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. בֵּין עֲבָדֵי
מְלוֹג. בֵּין עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלֶיךָ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. וּבֵת
כֹּהֵן שֶׁנִּשְׁאֵאת לְיִשְׂרָאֵל. וְהַכְּנִיסָה לוֹ בֵּין עֲבָדֵי מְלוֹג. בֵּין
עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלֶיךָ לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ג בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לִכְהֵן. וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרָת. לֹא
יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר. שֶׁהָעֶבֶר
פּוֹסֵל וְאֵינוֹ מֹאכִיל. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחֵר
שֶׁהִעֲדָתָ לָנוּ עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. אִף בֵּת כֹּהֵן לִכְהֵן.
וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרָת. לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי
חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר:

ד הָעֶבֶר. וְהַיֵּבֶם. וְהָאֲרוּסִין. וְהַחֲרָשִׁים. וּבֶן תִּשְׁעֵי שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד. פּוֹסֵלִין וְלֹא מֹאכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים
וַיּוֹם אֶחָד. סָפֵק שֶׁאֵינוֹ. סָפֵק הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. וְסָפֵק

שְׁלֹא הֵבִיא נֶפֶל הַבֵּית עָלָיו וְעַל בֵּת אָחִיו וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה
מֵהֶם מֵת רֹאשׁוֹן צָרְתָּה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

ה' הָאוֹנֵס וְהַמִּפְתֵּה וְהַשּׁוֹטֶה לֹא פוֹסֵלִים וְלֹא מֵאֲכִילִים.
וְאִם אֵינָם רְאוּיִין לָבֵא בְיִשְׂרָאֵל הָרִי אֵלּוּ פוֹסְלִין בִּיצֵד.
יִשְׂרָאֵל שָׂבָא עַל בֵּת כֹּהֵן תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא
תֹאכַל בְּתֵרוּמָה נִחְתָּד הָעֶבֶר בְּמַעֲיָה תֹאכַל כֹּהֵן שָׂבָא
עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא תֹאכַל.
יִלְדָה תֹאכַל נִמְצָא כָחוּ שֶׁל בֵּן גָּדוֹל מִשָּׁל אָבִי הָעֶבֶד
פוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה וְאִינוּ פוֹסֵל מִשּׁוּם זָרַע בִּיצֵד בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָה הֵימָנוּ בֵּן וְהִלְךְ
הַבֵּן וְנִכְבַּשׁ עַל הַשִּׁפְחָה וְיִלְדָה הֵימָנוּ בֵּן הָרִי זֶה עֶבֶד.
הֵיטָה אִם אָבִיו בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן לֹא תֹאכַל בְּתֵרוּמָה.
בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה מִמְּזֹר פוֹסֵל וּמֵאֲכִיל.
בִּיצֵד בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָה הֵימָנוּ
בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לְעֶבֶד אוֹ לְנִכְרִי וְיִלְדָה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה מִמְּזֹר הֵיטָה אִם אִמּוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכַל
בְּתֵרוּמָה בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בְּתֵרוּמָה:

י כֹּהֵן גָּדוֹל פְּעָמִים שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּיצֵד בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל
וְיִלְדָה הֵימָנוּ בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לִכְהֵן וְיִלְדָה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה רְאוּי לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ מֵאֲכִיל אֶת אִמּוֹ וּפוֹסֵל אִם אִמּוֹ וְזֹאת אוֹמֶרֶת
לֹא כִבְנִי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלִנִי מִן הַתֵּרוּמָה:

פרק ח

הָעֶרֶל וְכָל הַטְּמְאִים. לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. וְנִשְׁיֶהֱן
וְעִבְדֵיהֶן. יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת
שְׁפָכָה. הֵן וְעִבְדֵיהֶן יֹאכְלוּ. וְנִשְׁיֶהֱן לֹא יֹאכְלוּ. וְאִם לֹא
יִדְעָה מִשְׁנַעֲשֵׂה פָצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת שְׁפָכָה. הָרִי אֵלּוּ
יֹאכְלוּ:

^ב אֵיזָהוּ פָצוּעַ דָּכָא. כָּל שֶׁנִּפְצָעוּ הַבָּצִים שְׁלוֹ. וְאֶפִּילוּ
אֶחָת מֵהֶן. וּכְרוֹת שְׁפָכָה כָּל שֶׁנִּכְרַת הַגִּיד. וְאִם נִשְׁתִּיר
מִהֶעֱטָרָה אֶפִּילוּ כְחוֹט הַשְּׁעָרָה כָּשֶׁר. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת
שְׁפָכָה מוֹתָרִין בְּגִיּוֹרֹת וּמִשְׁחָרָרֹת. וְאֵינָן אֲסוּרִין אֲלֵא
מִלְבָּא בְקָהֶל. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבֹא פָצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת שְׁפָכָה
בְּקָהֶל יי:

^ג עֲמוּזֵי וּמוֹאָבֵי אֲסוּרִים וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֲבָל
נִקְבוֹתֵיהֶם מוֹתָרוֹת מִיָּד. מִצָּרִי וְאֲדוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִין אֲלֵא
עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד נְקִיבוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן
מִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן קָל וְחֹמֶר
הַדְּבָרִים. וְמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאֵסֵר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר
עוֹלָם. הִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. מָקוֹם שֶׁלֹּא אֵסֵר אֶת
הַזָּכָרִים. אֲלֵא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֵינּוּ דִין שֶׁנִּתִּיר אֶת
הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמְרוּ לֹא אִם הֵלֵכָה נִקְבָּל. וְאִם לִדִּין יֵשׁ
תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם לֹא כִּי הֵלֵכָה אָנִי אוֹמֵר. מִמְּזוֹרִים

וּנְתִינִים אֲסוּרִין. וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד
נְקִבוֹת:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. וְאִין לִי
לְפָרֶשׁ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרָשׁ. סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ
וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהֵיְתָה לוֹ שַׁעַת הַכָּשֶׁר. סָרִיס
חֲמָה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁלֹא הֵיְתָה לוֹ
שַׁעַת הַכָּשֶׁר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלֶּא סָרִיס חֲמָה
חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה. סָרִיס אָדָם
לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה. הָעִיד
רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן בְּתִירָא עַל בֶּן מְגוּסָת שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם
סָרִיס אָדָם. וַיְבִמּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. לְקַיָּם דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָא:

הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מֵיבֵם. וְכֵן אֵילּוֹנִית לֹא חוֹלֶצֶת
וְלֹא מְתִיבֶמֶת. הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבֻמָּתוֹ. לֹא פָסְלָה. בְּעֵלָה
פָסְלָה. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת זָנוֹת. וְכֵן אֵילּוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ
אֲחִים לֹא פָסְלוּהָ. בְּעֵלּוּהָ פָסְלוּהָ. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת
זָנוֹת:

סָרִיס חֲמָה כֹּהֵן. שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בְּתֵרוּמָה.
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים אֲנִדְרוּגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת
יִשְׂרָאֵל. מֵאֲכִילָה בְּתֵרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוֹמְטוֹם
שֶׁנֶּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר. לֹא יִחְלוֹץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס.

אֲנִדְרוּגִינוֹס נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נִשָּׂא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
אֲנִדְרוּגִינוֹס חִיִּיבִים עָלָיו סָקִילָה בְּזָכֶר:

פרק ט

יֵשׁ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֶיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן. מוֹתָרוֹת
לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. מוֹתָרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ.
וְאַסּוּרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת
לִיבְמֵיהֶן. כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ אֶחָ כֹּהֵן
גָּדוֹל. חָלָל שֶׁנִּשָּׂא כְּשֶׁרָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ כְּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא
בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ מִמָּזֵר. מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָ יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן:

^ב וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. כֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁקִּדַּשׁ אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כְּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא
חָלָלָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ חָלָל. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָ מִמָּזֵר. מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ
יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. אֲסוּרוֹת
לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ
כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כְּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא חָלָלָה. וְיֵשׁ לוֹ
אֶחָ כְּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ יִשְׂרָאֵל.
מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ מִמָּזֵר. אֲסוּרוֹת לְאֵלּוּ
וּלְאֵלּוּ. וְשָׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלִיבְמֵיהֶן:

^ג שְׁנֵיזוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לִיבָם.
אֲסוּרָה לְבַעַל וּמוֹתָרָת לִיבָם. שְׁנֵיזוֹת לִיבָם וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל.

אסורה ליבם ומוותרת לבעל. שניה לזה ולזה. אסורה לזה ולזה. אין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. והולד כשר. וכופין אותו להוציא. אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישׂראל. בת ישׂראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

ד בת ישׂראל מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן לישׂראל. לא תאכל בתרומה. בת ישׂראל מאורסת ללוי. מעברת מלוי. שומרת יבם ללוי. וכן בת לוי לישׂראל. לא תאכל במעשר. בת לוי מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ה בת ישׂראל שנשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לישׂראל. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישׂראל. תאכל במעשר. מת בנה מלוי. תאכל בתרומה. מת בנה מכהן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ו בת כהן שנשאת לישׂראל. לא תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. מת

בְּנֵה מִכֶּהֱן. לֹא תֹאכַל בִּתְרוֹמָה. מֵת בְּנֵה מְלוֹי. לֹא תֹאכַל
בַּמַּעֲשֵׂר. מֵת בְּנֵה מִיִּשְׂרָאֵל. חוֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ. וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּה מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל:

פרק י

הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בְּעָלָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ
מֵת בְּעָלֶיךָ. וְנִשְׁאֵת וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בְּעָלָהּ. תֵּצֵא
מִזֶּה וּמִזֶּה. וְצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה. וְאֵין לָהּ כְּתוּבָה. וְלֹא
פִּירוֹת. וְלֹא מְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּלָאוֹת. לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה. אִם
נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר. וְהוּלָד מִמֶּזֶר מִזֶּה וּמִזֶּה. וְלֹא זֶה
וְזֶה מִטְּמֵאִין לָהּ. וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִי. לֹא בִּמְצִיאָתָהּ. וְלֹא
בַּמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. הֵיטָהּ בֵּת יִשְׂרָאֵל.
נִפְסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה. וּבֵת לֵוִי מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּבֵת כֹּהֵן מִן
הַתְּרוֹמָה. וְאֵין יוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה וְיוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה. יוֹרְשִׁים אֶת
כְּתוּבָתָהּ. וְאִם מֵתוּ. אֶחָיו שֶׁל זֶה וְאֶחָיו שֶׁל זֶה. חוֹלְצִין
וְלֹא מִיִּבְמִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּתוּבָתָהּ עַל גִּבְסֵי בְּעָלָהּ
הָרֵאשׁוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָרֵאשׁוֹן זָכָאִי בִּמְצִיאָתָהּ.
וּבַמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָהּ
אוֹ חֲלִיצָתָהּ מֵאֶחָיו שֶׁל רֵאשׁוֹן. פּוֹטֵרֶת צֶרְתָּהּ. וְאֵין הוּלָד
מִמֶּנּוּ מִמֶּזֶר. וְאִם נִשְׁאֵת שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ:

ב נִשְׁאֵת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא. וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבֵּן. שֶׁלֹּא עַל
פִּי בֵּית דִּין. תֵּצֵא וְחִיבֶת בְּקֶרְבֵּן. יָפָה כַּח בֵּית דִּין שְׁפוֹטֶרֶת

מִן הַקֶּרְבֵּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לְנִשָּׂא וְהִלָּכָה וּמִלְקָלָה חֵיבָתָה
בְּקֶרְבֵּן. שְׁלֹא הִתִּירוּהָ אֶלָּא לְנִשָּׂא:

ג' הָאִשָּׁה שֶׁהִלָּךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ
לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בְּגֶד וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ
אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ הָרָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בְּגֶד. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְיַבְּמָה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ
רָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ
כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ קָיָם הָיָה וּמֵת. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר.
וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְקַדְּשָׁה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן
לָהּ אַחֲרוֹן גָּט. לֹא פָסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה. אֵת זֶה דֶּרֶשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן מֹתֵיָא וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה. וְלֹא מֵאִישׁ שְׂאִינוֹ
אִשָּׁה:

ד' מִי שֶׁהִלָּכָה אֶשְׁתּוֹ לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשָּׂא אֶת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּאת אֶשְׁתּוֹ. מוֹתֶרֶת
לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוֹתֵר בְּקִרְוֹבוֹת שְׁנֵיָהּ. וּשְׁנֵיָהּ מוֹתֶרֶת
בְּקִרְוֹבֶיּוֹ. וְאִם מֵתָה רָאשׁוֹנָה. מוֹתֵר בְּשְׁנֵיָהּ. אָמְרוּ לוֹ
מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשָּׂא אֶת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לוֹ קִיַּמְתָּ
הֵיטָהּ וּמֵתָה. הוֹלֵךְ רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר. וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ. וְכָל שְׂאִינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ:

ה אמרו לו מתה אשתך. ונשא אחותה מאביה. מתה ונשא אחותה מאמה. מתה ונשא אחותה מאביה. מתה ונשא אחותה מאמה. ונמצאו כלן קימות. מתר בראשונה בשלישית ובחמישית. ופטרות צרותיהן. ואסור בשניה וברביעית. ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה. מותר בשניה וברביעית. ופטרות צרותיהן. ואסור בשלישית ובחמישית. ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה:

י בן תשע שנים ויום אחד. הוא פוסל על ידי אחין. והאחין פוסלין על ידו. אלא שהוא פוסל תחלה. והאחים פוסלין תחלה וסוף. כיצד בן תשע שנים ויום אחד. שבא על יבמתו. פסל על ידי אחין. באו אחין עליה ועשו בה מאמר. נתנו גט או חלצו פסלו על ידו:

י בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו. ואחר כך בא עליה אחיו. שהוא בן תשע שנים ויום אחד. פסל על ידו. רבי שמעון אומר לא פסל:

ח בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו. ואחר כך בא על צרתה. פסל על ידי עצמו. רבי שמעון אומר לא פסל. בן תשע שנים ויום אחד. שבא על יבמתו ומת. חולצת ולא מתיבמת. נשא אשה ומת. הרי זו פטורה:

ט בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו. ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת. אם לא ידע את הראשונה

משהגדיל. הראשונה חולצת ולא מתבבמת. והשניה או
חולצת או מתבבמת. רבי שמעון אומר מיבם לאיזו
שירצה. וחולץ לשניה. אחד שהוא בן תשע שנים ויום
אחד. ואחד שהוא בן עשרים שנה. שלא הביא שתי
שערות:

פרק יא

נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על
הנשואה חייב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתה
אביו. אנוסת בנו ומפתה בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת
אביו ומפתה אביו:

^א הגיורת שנתגירו בניה עמה. לא חולצין ולא מיבמין.
אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה.
והשני הורתו ולידתו בקדושה. וכן שפחה שנשתחררו
בניה עמה:

^ב חמש נשים שנתערבו ולדותיהן. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. ארבעה חולצין לאחת. ואחד מיבם
אותה. הוא ושלשה. חולצין לאחת. ואחד מיבם. נמצאו
ארבע חליצות ויבום. לכל אחת ואחת:

^ג האשה שנתערב ולדה בולד כלתה. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מיבמין. שהוא
ספק אשת אחיו. וספק אשת אחי אביו. ובני הזקנה.

או חולצין או מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן
אחיו. מתו הפשרים בני התערובות לבני הזקנה. חולצין
ולא מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו.
ובני הפלה אחד חולץ ואחד מיבם:

ה' כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. הרי אלו אכלים
בתרומה וחולקים חלק אחד בגרן. ואינן מטמאין למתים.
ואין נושאין נשים. בין כשרות בין פסולות. הגדילו
התערובות ושחררו זה את זה. נושאין נשים ראויות
לכהונה. ואינן מטמאין למתים. ואם נטמאו אין סופגין
את הארבעים. ואינן אוכלים בתרומה. ואם אכלו אין
משלמים קרן וחמש. ואינן חולקין על הגרן. ומוכרין את
התרומה והדמים שלהם. ואינן חולקים בקדשי המקדש.
ואין נותנין להם קדשים. ואין מוציאין שלהם מידם.
ופטורים מן הזרוע ומן הלחיים ומן הקבה. ובכורן יהא
רועה עד שיסתאב. ונותנין עליהם חמרי כהנים וחמרי
ישראלים:

י' מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים. ונשאת
וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון. אם בן שבעה
לאחרון. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני. חולצין
ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים
מן הראשון ואחים מן השני. שלא מאותה האם. הוא
חולץ ומיבם. והם אחד חולץ ואחד מיבם:

י' הִיָּה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן. נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לִכְהֵן. וְאִינוּ מְטַמֵּא לַמֵּתִים. וְאִם נָטְמָא אִינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרֻבָּעִים. וְאִינוּ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְאִם אָכַל אִינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאִינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן. וּמוֹכֵר (הַתְּרוּמָה) וְהַדָּמִים שָׁלוּ. וְאִינוּ חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין נֹתְנִים לוֹ (אֶת) הַקִּדְשִׁים וְאִין מוֹצִיאִין אֶת שָׁלוּ מִיָּדוֹ. וּפְטוֹר מִן הַזֵּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה. וּבִכּוּרוֹ יֵהָא רוּעָה עַד שִׁסְתָּאב. וְנוֹתְנִין עָלָיו חֲמֵרִי כֹהֲנִים וְחֲמֵרִי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם. וְהֵם אוֹנֵנִין עָלָיו. הוּא אִינוּ מְטַמֵּא לָהֶם. וְהֵם אִינֶם מְטַמְּאִין לוֹ. הוּא אִינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן. אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוֹר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְאִינוּ חוֹלֵק. וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמֵר אֶחָד. נוֹטְלִין חֵלֶק אֶחָד:

פרק יב

מִצְוֹת חֲלִיצָה בְּשִׁלְשָׁה דִּינִין. וְאֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁתָן הִדְיוּטוֹת. חֲלִיצָה בְּמִנְעַל חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. בְּאַנְפְּלִיא חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּסַנְדֵּל שִׁישׁ לוֹ עָקֵב כָּשֶׁר. וְשֹׂאִין לוֹ עָקֵב פְּסוּל. מִן הָאֲרֻבּוּבָה וּלְמִטָּה. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. מִן הָאֲרֻבּוּבָה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה:

ב' חֲלִיצָה בְּסַנְדֵּל שֶׁאִינוּ שָׁלוּ. אוּ בְּסַנְדֵּל שֶׁל עֵץ. אוּ בְּשֶׁל שְׂמָאל בִּימִין. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. חֲלִיצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהִלּוֹךְ בוֹ. אוּ בְּקִטְּן שֶׁהוּא חוֹפֶה אֶת רוֹב רִגְלוֹ. חֲלִיצָתָהּ

כְּשֶׁרָהּ. חֲלָצָה בְּלִילָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
פּוֹסֵל בְּשִׁמְאֵל חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשִּׁיר:

^ג חֲלָצָה וְרִקְקָה אֲבָל לֹא קָרְאָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. קָרְאָהּ
וְרִקְקָה אֲבָל לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. חֲלָצָה וְקָרְאָהּ
אֲבָל לֹא רִקְקָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּכָה
יַעֲשֶׂה. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבֵב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
מִשֶּׁם רְאִיָּה. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה
בְּאִישׁ:

^ד הַחֲרַשׁ שֶׁנֶּחֱלַץ וְהַחֲרַשֶּׁת שֶׁחֲלָצָה. וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן.
חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. קָטָנָה שֶׁחֲלָצָה. תַּחֲלוּץ מִשְׁתַּגְּדִיל. וְאִם
לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

^ה חֲלָצָה בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אוֹ פְּסוּל. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן
הַסַּנְדֵּלָר מְכַשִּׁירִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁחֲלַץ בֵּינוֹ לְבֵינָה
בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְכֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְהַכֹּשֵׁיר:

^ו מִצּוֹת חֲלָצָה. בָּא הוּא וַיִּבְמְתוּ לְבֵית דִּין. וְהֵן מְשִׁיאִין
לוֹ עֵצָה הַהוּגָגָת לֹא שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְרוּ
אֵלָיו. וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יִבְמִי לְהִקִּים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה יִבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲפָצְתִּי לְקַחְתָּהּ. וּבִלְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְשָׁה יִבְמְתוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים.
וְחֲלָצָה נִעְלָו מֵעַל רִגְלוֹ. וַיִּרְקָה בְּפָנָיו רוֹק הַנִּרְאָה לְדִינָם.

וְעָנְתָהּ וְאָמְרָהּ כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית
אָחִיו עַד כָּאן הָיוּ מְקַרִּין וּכְשֶׁהֱקָרָא רַבִּי הוֹרְקָנוֹס תַּחַת
הָאֵלָה בְּכַפֵּר עֵיטָם וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַחֲזָקוּ לִהְיוֹת
גּוֹמְרִין כָּל הַפְּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ מִצְוָה בְּדִינָן וְלֹא מִצְוָה בְּתִלְמִידִים רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִצְוָה עַל כָּל הָעוֹמְדִים שֵׁם לוֹמַר חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ:

פרק יג

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מִמָּאֲנִין אֶלָּא אַרוֹסוֹת וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אַרוֹסוֹת וּנְשׂוֹאוֹת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
בְּבַעַל וְלֹא בֵּיבָם וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּבַעַל וּבֵיבָם בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֵׁלֹא
בְּפָנָיו בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
בְּבֵית דִּין וְשֵׁלֹא בְּבֵית דִּין אָמְרוּ לֶהֱנֹן בֵּית הֵלֵל לְבֵית
שְׁמַאי מִמָּאֲנָתָהּ וְהִיא קִטְנָה אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
פְּעָמִים אָמְרוּ לֶהֱנֹן בֵּית שְׁמַאי אֵין בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָרָה
אֶלָּא מִמָּאֲנָתָהּ וּמִמִּתְנָתָה עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְתִתְּמָן וְתִנָּשֵׂא:

^ב אֵיזָה הִיא קִטְנָה שֶׁצָּרִיכָה לְמָאֵן כָּל שֶׁהִישִׂיאוּהָ אִמָּה
וְאִחִיהָ לְדַעְתָּהּ הִישִׂיאוּהָ שֵׁלֹא לְדַעְתָּהּ אִינָה צָרִיכָה
לְמָאֵן רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר כָּל תְּנוּקָת שְׂאִינָה
יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר קְדוּשִׁיהָ אִינָה צָרִיכָה לְמָאֵן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קִטְנָה כְּלוֹם אֶלָּא כַּמִּפְתָּה בֵּת יִשְׂרָאֵל

לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

ג רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש.
כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש כאלו אינה
אשתו:

ד הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת
בקרוביו. ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט הוא אסור
בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. נתן
לה גט והחזירה מאנה בו ונשאת לאחר. ונתארמלה או
נתגרשה. מותרת לחזור לו. מאנה בו והחזירה. נתן לה
גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה. אסורה לחזור
לו. זה הכלל. גט אחר מאן אסורה לחזור לו. מאן אחר
גט מותרת לחזור לו:

ה הממאנת באיש. נשאת לאחר וגרשה. (לאחר ומאנה
בו.) (לאחר וגרשה. זה הכלל. כל שיוצאת הימנו בגט
אסורה לחזור לו. במאן מותרת לחזור לו:

ו המגרש את האשה והחזירה. מותרת ליבם. ורבי
אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה והחזירה.
מותרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשיאה אביה
ונתגרשה כיתומה בחיי האב. החזירה דברי הכל אסורה
ליבם:

י שני אחין נשואין לשתי אחיות (יתומות) קטנות ומת בעלה של אחת מהן. תצא משום אחות אשה. וכן שתי חרשות גדולה וקטנה. מת בעלה של קטנה. תצא הקטנה משום אחות אשה. מת בעלה של גדולה. רבי אליעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו. רבן גמליאל אומר אם מאנה מאנה. ואם לאו תמתין עד שתגדיל. ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי יהושע אומר אי לו על אשתו. ואי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בגט. ואשת אחיו בחליצה:

ח מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. ביאתה או חליצתה של אחת מהן. פוטרת צרתה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת. ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה. ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה. ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

ט מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. בא יבם על הראשונה וחזר ובא על השנייה. או שבא אחיו על השנייה. לא פסל את הראשונה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת. בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הקטנה. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה פסל את החרשת:

י פקקת וחרשת. בא יבם על הפקקת. וחזר ובא על
החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את
הפקקת. בא יבם על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא
יבם על החרשת. וחזר ובא על הפקקת. או שבא אחיו
על הפקקת. פסל את החרשת:

י"ג גדולה וקטנה. בא יבם על הגדולה. וחזר ובא על
הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה. לא פסל את הגדולה.
בא יבם על הקטנה. וחזר ובא על הגדולה. או שבא אחיו
על הגדולה. פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר (בבבלין)
מלמדין הקטנה שתמאן בו:

י"ד יבם קטן שבא על יבמתו קטנה. יגדלו זה עם זה. בא על
יבמה גדולה תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום
לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום
מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה. אפילו
לאחר שנים עשר חדש. כופין אותו שיחלוץ לה:

י"ה הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה. כופין אותו שיחלוץ
לה. לאחר מיתת בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם
נתכוננה לכך אפילו בחיי בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ
לה:

פרק יד

חֲרֵשׁ שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וּפְקָח שֶׁנִּשְׂא חֲרֶשֶׁת. (אם רָצָה יוֹצִיא) וְאִם רָצָה יְקַיֵּים כְּשֶׁשָּׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָה כֵּךְ הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָה. פְּקָח שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וְנִתְחַרְשָׁה. אִם רָצָה יוֹצֵא וְאִם רָצָה יְקַיֵּים נִשְׁטַתַּת. לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרֵּשׁ הוּא אוֹ נִשְׁטַתָּה. אֵינוֹ מוֹצִיאָה עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאָה. וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ אֵינוֹ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוֹ דּוֹמָה הָאִישׁ הַמִּגְרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגַּרֶּשֶׁת. שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאָה לְרִצּוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרִצּוֹנָה. הָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא אֲלָא לְרִצּוֹנוֹ:

^א הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּדְגָדָה עַל הַחֲרֶשֶׁת שֶׁהִשְׂיָאָה אֲבִיהָ. שֶׁהִיא יוֹצֵאָה בְּגֵט. אָמְרוּ לוֹ אַף זֶה כִּיּוֹצֵא בָּהּ:

^ג שְׁנֵי אָחִים חֲרָשִׁים נִשְׂוֵאִים לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת חֲרָשׁוֹת. אוֹ לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת פְּקָחוֹת אוֹ לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פְּקָחַת. אוֹ שְׁתֵּי אָחִיּוֹת חֲרָשׁוֹת נִשְׂוֵאוֹת לְשְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים. אוֹ לְשְׁנֵי אָחִין חֲרָשִׁים. אוֹ לְשְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. הָרִי אֵלּוּ פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם. וְאִם הָיוּ נְכָרִיּוֹת יִכָּנְסוּ. וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ:

^ד שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. נִשְׂוֵאִים לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת פְּקָחוֹת. מִתְּ חֲרֵשׁ בְּעַל הַפְּקָחַת מָה יַעֲשֶׂה פְּקָח בְּעַל הַפְּקָחַת. תֵּצֵא מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה. מִתְּ פְּקָח בְּעַל

הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־מוֹצִיא אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

^ה שְׁנֵי אַחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי אַחִיוֹת־אֶחָת חֲרָשֶׁת־
וְאֶחָת פְּקָחַת־מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה־מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־
מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל הַחֲרָשֶׁת־מוֹצִיא אֶת אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאֵת אִשָּׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

^ו שְׁנֵי אַחִים אֶחָד חֵרֵשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי אַחִיוֹת־
אֶחָת חֲרָשֶׁת וְאֶחָת פְּקָחַת־מֵת חֵרֵשׁ בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה
יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה־מֵת
פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מוֹצִיא
אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

^ז שְׁנֵי אַחִים אֶחָד חֵרֵשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי נְכָרִיוֹת
פְּקָחוֹת־מֵת חֵרֵשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחַת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מִיָּבֵם־מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה
יַעֲשֶׂה חֵרֵשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

^ח שְׁנֵי אַחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי נְכָרִיוֹת־אֶחָת פְּקָחַת
וְאֶחָת חֲרָשֶׁת־מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח
בֶּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס־וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא־מֵת פְּקַח
בֶּעַל הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ
מִיָּבֵם:

ט שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חָרַשׁ וְאֶחָד פֶּקַח. נְשׂוּאִים לְשֵׁתִי
נִכְרִיּוֹת. אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פֶּקַחֶת. מֵת חָרַשׁ בְּעַל
חֲרָשֶׁת. מָה יַעֲשֶׂה פֶקַח בְּעַל פֶּקַחֶת. כּוֹנֵס. וְאִם רָצָה
לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פֶּקַח בְּעַל פֶּקַחֶת. מָה יַעֲשֶׂה חָרַשׁ
בְּעַל חֲרָשֶׁת. כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

פרק טו

הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. שְׁלוֹם בֵּינוֹ
לְבִינָה וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאֲתָה וְאָמְרָה מֵת בַּעֲלִי
תִּנָּשֵׂא. מֵת בַּעֲלִי תִתִּיבֶם. שְׁלוֹם בֵּינוֹ לְבִינָה. וּמִלְחָמָה
בְּעוֹלָם. קִטְטָה בֵּינוֹ לְבִינָה. וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאֲתָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי. אֵינָה נֶאֱמָנֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָה
נֶאֱמָנֶת. אֲלֵא אִם כֵּן בָּאֲתָה בּוֹכָה וּבִגְדִיהָ קְרוּעִין. אָמְרוּ
לֹא אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו תִנָּשֵׂא:

ב בית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֲלֵא בְּבֹאָה מִן הַקָּצִיר
בְּלִבָּד (וּבָאוּתָה הַמְּדִינָה וְכַמַּעֲשֶׂה שֶׁהָיָה) אָמְרוּ לָהֶם
בֵּית שְׁמַאי אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן
הַזֵּיתִים. (וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַבְּצִיר.) וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינָה
לְמְדִינָה. לֹא דִבְרוּ חֻכְמִים בְּקָצִיר אֲלֵא בַּהוֹזָה. חֲזָרוּ בֵּית
הַלֵּל לַהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ג בית שְׁמַאי אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
שְׁמַאי הִתְרַתֶּם עֲרֻה חֲמוּרָה לֹא תִתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקָּל.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל מְצִינוּ שְׂאִין הָאֲחִים נִכְנָסִים לְנִחְלָה
עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵא מִסְפָּר כְּתוּבָתָהּ
נִלְמֹד. שֶׁהוּא כּוֹתֵב לָהּ. שְׁאֵם תְּנַשְׂאִי לְאַחַר תְּטִילִי מֵה
שְׁכֶתוֹב לִיכִי. וַחֲזָרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ד' הַכֹּל נֶאֱמַנִין לְהַעֲידָהּ. חוּץ מִחֲמוּתָהּ. וּבֵת חֲמוּתָהּ.
וְצָרָתָהּ. וְיִבְמָתָהּ. וּבֵת בַּעֲלָהּ. מֵה בֵּין גֵּט לְמִיתָה. שֶׁהִכְתֵּב
מוֹכִיחַ. עַד אוֹמֵר מֵת וְנִשְׁאֵת. וְבֹא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת.
הָרִי זֶה לֹא תֵצֵא. עַד אוֹמֵר מֵת. וְשָׁנִים אוֹמְרִים לֹא מֵת.
אֵךְ עַל פִּי שְׁנֵשֵׁאֵת תֵּצֵא. שָׁנִים אוֹמְרִים מֵת. וְעַד אוֹמֵר
לֹא מֵת. אֵךְ עַל פִּי שְׁלֹא נִשְׁאֵת תִּנְשֵׂא:

ה' אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת. זֶה שְׁאוּמֶרֶת
מֵת תִּנְשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וְזֶה שְׁאוּמֶרֶת לֹא מֵת לֹא
תִנְשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נִהְרָג. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמִכְחִישוֹת זֶה אֵת
זֶה הָרִי אֵלּוּ לֹא תִנְשֵׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים
הוֹאִיל זֶה וְזֶה מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קִיָּם הָרִי אֵלּוּ תִנְשֵׂאוּ. עַד אוֹמֵר
מֵת. וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת
לֹא מֵת. הָרִי זֶה לֹא תִנְשֵׂא:

י' הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. וּבָאָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי תִנְשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ וְצָרָתָהּ אֲסוּרָה. הֵיְתָה
בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה. דְּבָרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי

עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד
שתהא אסורה לנשא. ואסורה מלאכול בתרומה:

^ז אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. תנשא ותטול
כתובתה. וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל
בתרומה. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לנשא ואסורה
מלאכול בתרומה. קדש אחת מחמש נשים ואינו יודע
איזו קדש. כל אחת אומרת אותי קדש. נותן גט לכל אחת
ואחת. ומניח כתובה ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון.
רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד
שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה
ואינו יודע מאיזה גזל. כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה
ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו
דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד
ואחד:

^ח האשה שהלכה היא ובעלה ובנה (עמהם) למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת.
מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת. וחוששים
לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

^ט נתן לי בן במדינת הים ואמרה מת בני ואחר כך מת
בעלי. נאמנת. מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת
וחוששים לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

י נתן לי יבם במדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
(מת) יבמי יבמי ואחר כך בעלי נאמנת הלכה היא
ובעלה ויבמה למדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אינה נאמנת שאין האשה
נאמנת לומר מת יבמי שתנשא ולא מתה אחותי שתכנס
לביתה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו
ולא מתה אשתי שישא אחותה:

פרק טז

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו
לה מת בעליך לא תנשא ולא תתיבם עד
שתדע שמא מעברת היא צרתה היתה לה חמות אינה
חוששת יצתה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה
חוששת:

ב שתי יבמות זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי זו
אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
לזו עדים ולזו אין עדים את שיש לה עדים אסורה ואת
שאין לה עדים מותרת לזו בנים ולזו אין בנים את שיש
לה בנים מותרת ואת שאין לה בנים אסורה נתיבמו
ומתו היבמין אסורות להנשא רבי אלעזר אומר הואיל
והתרו ליבמין התרו לכל אדם:

ג אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החטם אף על
פי שיש סימנין בגופו ובכליו אין מעידין אלא עד שתצא

נִפְּשׁוּ וְאַפִּילוּ רְאוּהוּ מְגוּיָד אוֹ צְלוּב וְחִיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין
מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אֹמֵר
לֹא כָּל הָאָדָם וְלֹא כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָּל הַשָּׁעוֹת שׁוֹיִן:

י' נֶפֶל לַמַּיִם בֵּין שֵׁשׁ לָהֶן סוּף בֵּין שָׁאִין לָהֶם סוּף אֲשֶׁתוֹ
אֶסוּרָה אָמַר רַבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵפֶל לְבוֹר הַגָּדוֹל
וְעָלָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּסוּמָא
שֶׁיֵּרֵד לְטָבוֹל בַּמַּעְרָה וְיֵרֵד מוֹשְׁכּוֹ אַחֲרָיו וְשֶׁהוּ כְּדִי
שֶׁתֵּצֵא נִפְּשָׁם וְהִשְׁיִאוּ נְשׁוֹתֵיהֶם וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בַּעֲסִיָּא
בְּאַחַד שְׁשִׁלְשֻׁלוֹהוּ לַיִם וְלֹא עָלָה בְּיָדָם אֶלָּא רָגְלוֹ אָמְרוּ
חֲכָמִים מִן הָאֲרַכְבָּה וּלְמַעַלָּה תִּנְשָׂא מִן הָאֲרַכְבָּה וּלְמַטָּה
לֹא תִנְשָׂא:

ה' אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דִּיּוֹ
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַתְּנוּקוֹת אוֹמְרִים הֲרִי
אָנוּ הוֹלְכִין לְסִפּוּד וְלִקְבוּרָה אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי (דִּיּוֹ) בֵּין
שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבֵין שֶׁאִינוֹ מִתְּכַוֵּין רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי
אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבִגְוִי אִם הָיָה
מִתְּכַוֵּין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת:

י' מְעִידִין לְאֹזֶר הַנֵּר וּלְאֹזֶר הַלֶּבֶנָה וּמִשְׁיֵאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל
מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁעָמֵד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלַכּוּ וְלֹא מָצְאוּ שֵׁם אָדָם
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן בְּאַחַד שְׁאָמַר

אָנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן אִישׁ פְּלוֹנִי (מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי) נִשְׁכַּנִּי נָחַשׁ
וְהֵרִי אֹנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִפְרִירוּהוּ וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשִׁירְדָתִי לְנִהְרָדְעָא לְעֵבֶר הַשָּׁנָה
מִצְאֵנִי נְחֻמְיָה אִישׁ בֵּית דָּלִי וְאָמַר לִי שְׁמַעְתִּי שְׂאִין
מִשְׂאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד
אֶלָּא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאִי וְנוֹמִיתִי לוֹ כֵּן הַדְּבָרִים אָמַר
לִי אֲמֹר לָהֶם מִשְׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְדִּינָה הַזֹּאת
מִשְׁבֹּשֶׁת בְּגִיסוֹת מְקַבְּלֵנִי מִרְבֵּן גְּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן שְׁמִשְׂאִין
אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד וְכִשְׁבָּאתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים
לִפְנֵי רִבֵּן גְּמְלִיאֵל שְׂמַח לְדַבְּרִי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֶר לְרַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאִי מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים נִזְכָּר רִבֵּן גְּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהְרָגוּ
הַרוֹגִים בְּתֵל אֶרְזָא וְהֵשִׂיאוּ רִבֵּן גְּמְלִיאֵל (הַזֶּקֶן) נִשְׁוֹתֵיהֶם
עַל פִּי עַד אֶחָד (וְהַחֲזִקוּ לֵהֱיוֹת מִשְׂאִין עַל פִּי עַד אֶחָד)
וְהַחֲזִקוּ לֵהֱיוֹת מִשְׂאִין עַד מִפִּי עַד מִפִּי אִשָּׁה מִפִּי
שְׁפָחָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים אֵין מִשְׂאִין אֶת
הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה
וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים
אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בִבְנֵי לֹוי שֶׁהָלְכוּ לְצוּעֵר עִיר הַתְּמָרִים
וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בְּדֶרֶךְ וְהִבִּיאוּהוּ בַּפֶּנֶדֶק וּבַחֲזִרְתָּם
אָמְרוּ לַפֶּנֶדֶקִית אֵיהָ חֲבִירֵנוּ אָמְרָה לָהֶם מֵת וּקְבַרְתִּיו
וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תֵּהָא כְּהֶנֶת כַּפֶּנֶדֶקִית
אָמַר לָהֶם לִכְשֶׁתֵּהָא פֶּנֶדֶקִית נֶאֱמָנָה הַפֶּנֶדֶקִית הוֹצִיָּאָה
לָהֶם מִקְלוֹ וְתַרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בִּידּוֹ: סליק